دکتر شادفر

برچسب‌های تصویری

از آنجا که هدف دارودرمانی جز با استفاده صحیح از داروی تجویز شده امکان‌پذیر نمی‌گردد بر عهده دست‌اندرکاران (عمدتاً داروسازان) است که در این مسیر تا حد ممکن تلاش نمایند. راهنمائی شفاهی بیمار و تکرار دستورات مصرف دارو و نیز نوشتن دستور تجویز با خط خوانا روی بسته‌ها یا پاکتهای محتوی دارو از جمله اقداماتی است که به اثربخشی بیشتر دارو درمانی خواهد انجامید. البته اگر به مشکل کم‌سوادی و یا بیسوادی قشر عمده‌ای از بیماران توجه داشته باشیم خواهیم دید که نوشتن دستورات داروئی نیز کافی نیست. در کشورهای پیشرفته اخیراً تاکیدات مکرری بر استفاده از نشانه‌های تصویری (Pictograms) صورت گرفته است. در ایالات متحده امریکا مسئول بورد داروئی

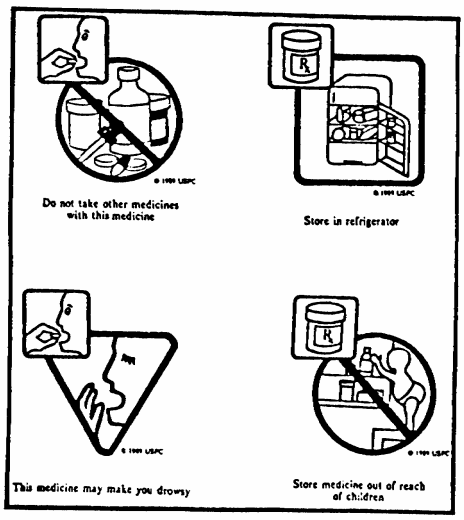

شکل (۱)

فارماکوپه ایالات کارولینا آقای Work اظهار نموده: «تلاش ما آن است که با استفاده

از نشانه‌های تصویری، گروهی از بیماران را که فهم چگونگی مصرف دارو برایشان دشوار است راهنمایی نموده، راه درست مصرف دارو را به آنها تفهیم نمائیم».

البته این کار قدمتی ده ساله دارد، اما در تفهیم می‌نمایند». به اعتقاد Work مردمان بسیاری علیرغم دریافت دارو، به دلیل عدم استفاده صحیح از آن، نتیجه کاملی را از درمان نمی‌گیرند. البته در ایالت کارولینای شمالی بیشتر اطلاعات ضروری، روی بسته دارو و

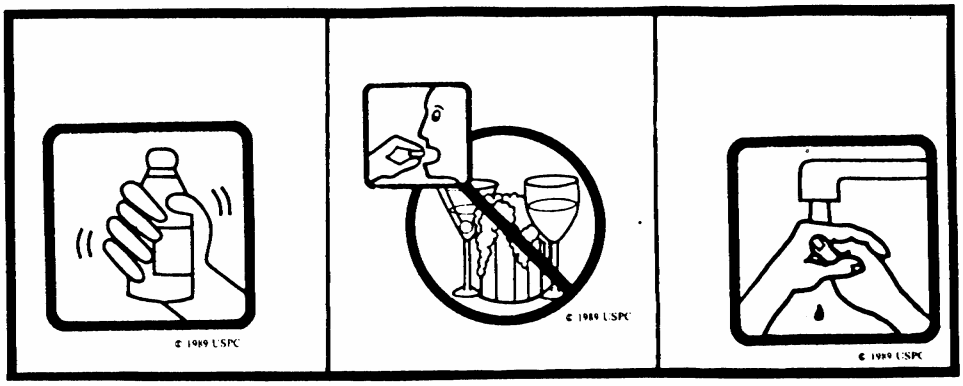

دستها را بشولید — تا مادامیکه این دارو را مصرف می‌کنید، الکل ننوشید — دارو را قبل از مصرف تکان دهید

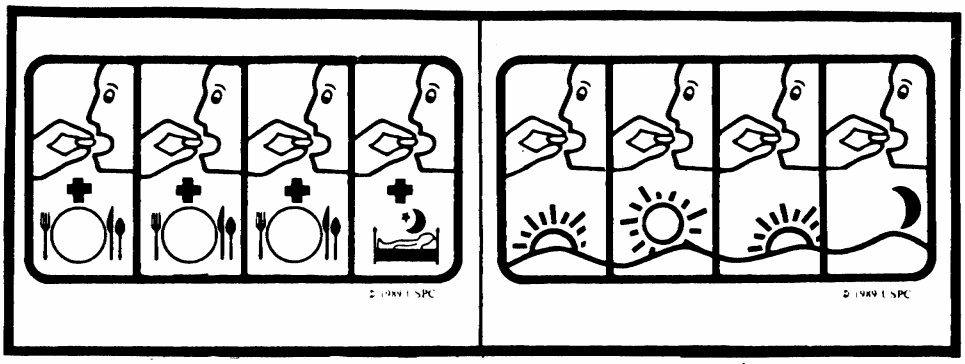

چهار بار در روز میل شود — بعد از هر غذا یکی، موقع خواب هم یکی میل شود

یکی دو سال اخیر تاکید بر بکارگیری این برچسبها افزایش یافته است و کمیته‌ای منتسب به فارماکوپه ایالات متحده می‌کوشد تا آنها را استاندارد نماید. آقای Work ادامه می‌دهد: «تصاویر با سهولت بیشتری دستورات داروئی را بصورت مکتوب ارائه می‌شود، اما استفاده از آن دستورات تنها برای افرادی مقدور است که حداقل ده کلاس سواد داشته باشند، حال آنکه در ایالت نامبرده ۸۰٪ نفر دارای تحصیلاتی کمتر از این حد می‌باشند.

در Pictograms از سه شکل هندسی مختلف برای ارائه نشانه‌ها استفاده می‌شود:

۱ـ دایره‌ای با یك خط مورب در آن که معنای «نهی» دارد یا «نکنید». مثلاً «این دارو را با غذا مصرف نکنید».

در شکل (۱) نمونه‌ای از هریك از مثالهای فوق را ملاحظه می کنید.

در «شکل شمارهٔ (۱)» علاوه برسه‌شکل برچسب اصلی، گاهی یك قسمت اضافی هم به آن وصل می‌شود که می‌تواند یکی از دو معنای زیر

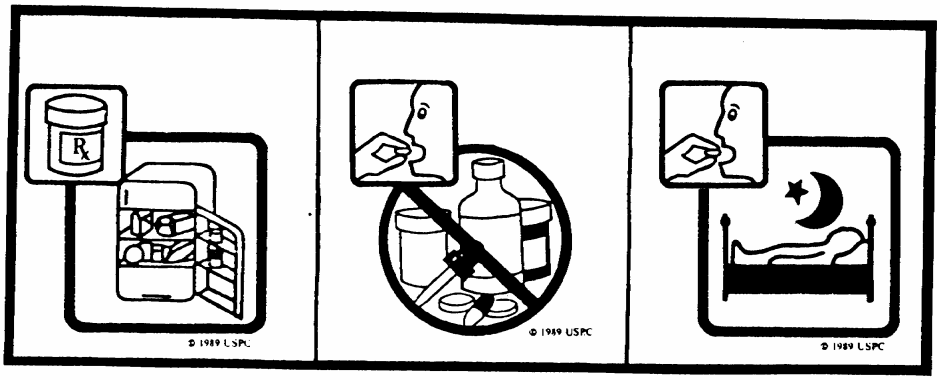

موقع خواب میل شود — همراه با داروهای دیگر میل نشود — دارو در یخچال نگهداری شود

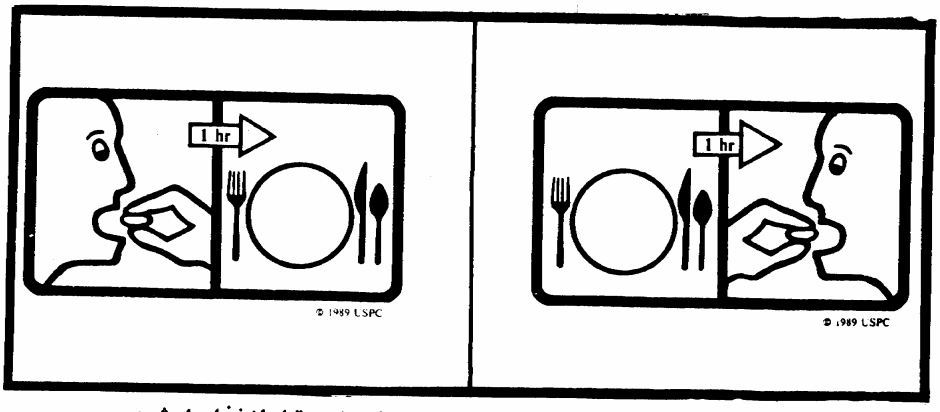

یك ساعت بعد از غذا میل شود — یك ساعت قبل از غذا میل شود

۲ـ مثلثی، که نشان از احتیاط می‌دهد، از قبیل «ممکنست این دارو شما را خواب آلود نماید».

۳ـ چهارضلعی، که ارائه دهندهٔ اطلاعاتی عمومی دربارهٔ چگونگی استفاده از داروها است.

را افاده نماید:

الف: اگر برچسب اصلی نشان دهندهٔ چگونگی مصرف یا عدم مصرف دارو باشد، قسمت اضافی نشان دهندهٔ شخصی است که مخاطب پیام مندرج در برچسب است.

ب: اگر برچسب اصلی درباره چگونگی (شرایط) نگهداری دارو باشد، قسمت اضافی شامل تصویر یك قوطی دارو با علامت ℞ در روی آن خواهد بود.

شورای فارماکوپه ایالات متحده پس از مختصر درباره چگونگی مصرف، کامل گردیده، ضمن آنکه برای سه مفهوم کلی هشدار (warning)، احتیاط (caution) و توصیه‌ها (advisories) به ترتیب رنگهای قرمز، زرد و سبز انتخاب گردیده است.

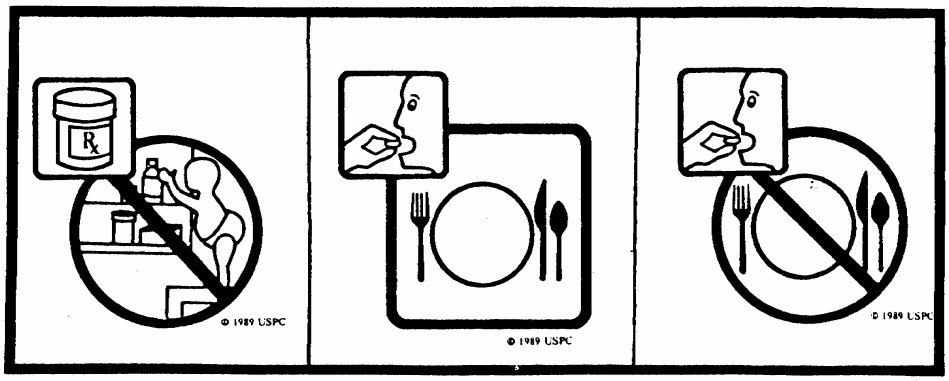

همراه با غذا نخورید — همراه با غذا میل شود — دارو دور از دسترس اطفال قرار گیرد

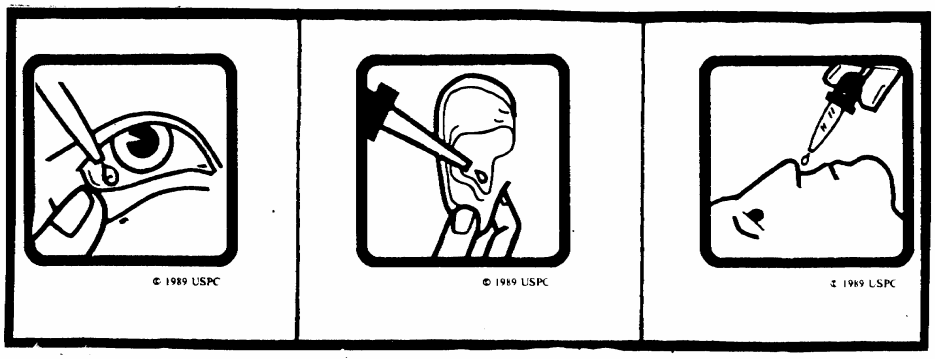

در بینی بچکانید — در گوش بچکانید — در پلك پائین بچکانید

انجام بررسی‌های لازم به یك واحد تولید کننده برچسب اجازه داد که چنان برچسبهائی را تحت عنوان "US Pictogram Labels" تولید نماید.

اشکال ترسیم شده با دستوراتی موجز و

برای آشنائی همکاران عزیز، پاره‌ای از این برچسب‌ها را در خلال مطلب آوردیم تا شاید راهگشایی برای ارائه سرویس بهتر به بیماران و رهنمودی برای مسئولین داروئی کشور بمنظور مدنظر قرار دادن این موضوع

باشد. البته این نکته را هم تذکر دهیم که چنانچه اینگونه برچسب‌ها در یك قسمت سفید جعبه‌ها و اصولاً بسته‌بندی داروها چاپ شود هم هزینه زیادی برای کارخانه‌های داروسازی نخواهد داشت و هم راهنمای خوبی برای بیماران خواهد بود، ضمن اینکه دکتر داروساز داروخانه نیز راحت‌تر می‌تواند دستور داروئی را به بیمار تفهیم نماید.

البته چنانچه این کار امکان نداشته باشد، داروخانه‌ها می‌توانند اینگونه برچسب‌ها را چاپ کرده و هنگام ارائه دارو به بیمار، روی بسته‌بندی دارو بچسبانند. با این وجود پیشنهادات فوق زمانی می‌تواند عملی شود که فکر عاجلی برای اقتصاد دارو اعم از کارخانه‌های داروسازی و داروخانه‌ها بشود، چه اگر اقتصاد دارو به همین روال ادامه پیدا کند، اینگونه کارها همیشه در حد پیشنهاد باقیمانده و هیچگاه عملی نخواهد شد.

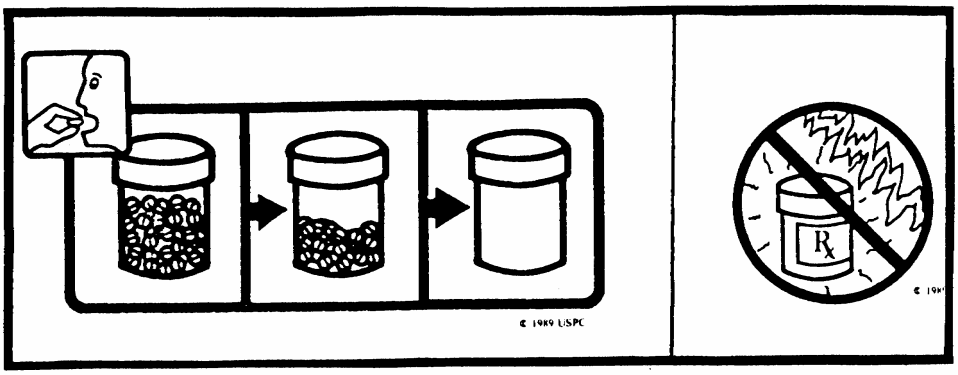

دارو را دور از حرارت و نور آفتاب نگهداری کنید

دارو را تا انتها مصرف کنید

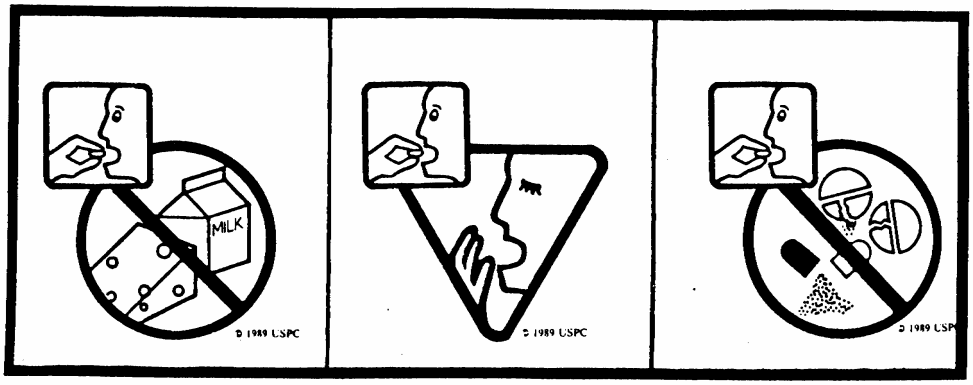

قرصها را نشکنید و یا کپسولها را باز نکنید

این دارو ممکن است ایجاد خواب‌آلودگی نماید

دارو را همراه با شیر یا سایر لبنیات میل نکنید